

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 23.4.2018
COM(2018) 214 final

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL U LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW**

Tishih tal-protezzjoni tal-informaturi fil-livell tal-UE

1. Introduzzjoni

L-iskandli l-kbar ta' dawn l-aħħar snin u xhur, minn LuxLeaks sa Panama u Paradise Papers, Dieselgate jew Cambridge Analytica, iffukaw l-attenzjoni tagħna fuq kif l-għemil hażin f'organizzazzjonijiet jew kumpaniji kemm fis-settur pubbliku kif ukoll fis-settur privat jistgħu jagħmlu ħsara kbira lill-interess pubbliku. F'ħafna każijiet, dawn l-iskandli u l-ħsara li saret lill-ambjent, lis-saħħa u s-sikurezza pubblika, u lill-finanzi nazzjonali jew tal-UE, ġew żvelati bis-saħħa ta' persuni li tkellmu meta ltaqgħu ma' għemil hażin fil-kuntest ta' xogħolhom. Dawn l-"informaturi" spiss jirriskjaw il-karriera u l-għajxien tagħhom u, f'xi każijiet, ibatu riperkussjonijiet serji u fit-tul għall-finanzi, għas-saħħa, għar-reputazzjoni u għall-ħajja personali tagħhom. Wieħed mill-elementi ewlenin fil-prevenzjoni tal-għemil hażin u l-ħarsien tal-interess pubbliku huwa li jiġi żgurat li daww li jtkellmu jingħataw protezzjoni xierqa.

L-informaturi huma wkoll sors kruċjali għall-ġurnalizmu investigattiv. L-informaturi spiss imorru għand ġurnalisti meta t-tħassib tagħhom dwar għemil hażin ma jiġix indirizzat u l-unika għażla tagħhom tkun li jtkellmu fil-pubbliku. Is-salvagwardja tar-rwol tal-ġurnalizmu investigattiv bħala għassies f'soċjetà demokratika jeħtieġ mhux biss li tiġi protetta l-kunfidenzjalità tas-sorsi tiegħu, iżda wkoll li l-informaturi jiġu protetti mir-ritaljazżjoni jekk tiġi żvelata l-identità tagħhom.

F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni qed tistabbilixxi qafas ta' politika biex issaħħaħ il-protezzjoni tal-informaturi fil-livell tal-UE, u qed tipproponi "Direttiva dwar il-protezzjoni ta' persuni li jirrappurtaw ksur ta' dritt tal-Unjoni"¹. Għal dan il-ghan, hija qed tibbaża fuq il-każistika tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem dwar id-dritt għal-libertà ta' espressjoni u fuq ir-Rakkomandazzjoni tal-2014 tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-Protezzjoni tal-Informaturi², li tistipula l-prinċipji li għandhom jiggwidaw lill-Istati meta jkun qad jintroduċu jew jirrevedu r-regoli għal informaturi li jirrappurtaw jew jiddivulgaw informazzjoni dwar theddid jew ħsara lill-interess pubbliku³. Dawn il-prinċipji jinkludu komponenti essenzjali għal regoli effettivi u bilanċjati li jipproteġu lil informaturi ġenwini filwaqt li jipprovdu salvagwardji u rimedji għal daww li ssirihom ħsara b'rapporti imprecizi jew malizzjużi⁴.

F'dawn l-aħħar snin, xi wħud minn dawn l-istandards ġew adottati minn għadd ta' Stati Membri tal-UE. Xi Stati Membri stabbilew legiżlazzjoni komprensiva⁵. Stati Membri oħra joffru biss protezzjoni settorjali, eż. fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni jew għas-settur pubbliku biss. Xi Stati Membri qed jikkunsidraw legiżlazzjoni ġdida biex jintroduċu jew isaħħu l-protezzjoni tal-informaturi.

¹ COM(2018) 218.

² https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c5ea5

³ Ara wkoll ir-Riżoluzzjoni 2170 (2017) tal-APKE "Promoting integrity in governance to tackle political corruption" (Il-promozzjoni tal-integrità fil-governanza biex tiġi indirizzata l-korruzzjoni politika) <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=23930&lang=en> u

ir-Riżoluzzjoni 2060 (2015) "Improving the protection of whistle-blowers" (It-titjib tal-protezzjoni tal-informaturi) <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=21931&lang=en>

⁴ L-istandards tal-protezzjoni tal-informaturi jkomplu jiġu stipulati fi strumenti internazzjonali bħall-Konvenzjoni tal-2004 tan-NU kontra l-Korruzzjoni, li l-UE u l-Istati Membri kollha tagħha jagħmlu parti minnha, u Konvenzjonijiet tal-1999 tal-Kunsill tal-Ewropa tal-Liġi Ċivili u Kriminali dwar il-Korruzzjoni.

⁵ Franza, l-Ungerija, l-Irlanda, l-Italja, il-Litwanja, Malta, in-Netherlands, l-Iżvezja, is-Slovakkja u r-Renju Unit.

Xi elementi tal-protezzjoni tal-informaturi diġà ġew introdotti fi strumenti speċifiċi tal-UE, f'oqsma bħas-servizzi finanzjarji, is-sikurezza tat-trasport u l-harsien tal-ambjent, fejn kien hemm hteġġa urġenti li jiġi żgurat li d-dritt tal-Unjoni jiġi implimentat kif xieraq. Id-Direttiva dwar is-Sigriet Kummerċjali⁶ tippoteġi lill-informaturi li jiddivulgaw sigriet kummerċjali biex jiproteġu l-interess pubbliku billi teżentahom mill-imputabbiltà.

Kumplessivament, il-protezzjoni tal-informaturi attwalment disponibbli fl-UE hija frammentata madwar l-Istati Membri u mhijiex ugwali bejn oqsma ta' politika differenti. Skandli reċenti b'impatt transfruntier li nkixfu minn informaturi juru kif protezzjoni insuffiċjenti f'pajjiż wiehed tista' mhux biss ikollha impatt negattiv fuq il-funzjonament tal-politiki tal-UE hemmhekk, iżda wkoll ikollha effetti kollaterali f'pajjiżi oħra u fl-UE kollha kemm hi.

Skont l-Ewrobarometru Speċjali tal-2017 dwar il-Korruzzjoni⁷, madwar terz (29 %) tal-Ewropej kollha jaħsbu li jista' jkun li n-nies ma jirrapportawx il-korruzzjoni minhabba li ma hemmx protezzjoni għal dawk li jirrapportawha. Fil-konsultazzjoni pubblika tal-2017 tal-Kummissjoni⁸, il-biża' ta' konsegwenzi legali u finanzjarji kienet ir-raġuni l-aktar ikkwotata għala l-haddiema ma jirrapportawx l-għemil hażin.

Spiss, il-biża' ta' ritaljazzjoni tkun iġġustifikata. L-Istharrig Globali tal-2016 dwar l-Etika fin-Negożju⁹, li twettaq fost aktar minn 10 000 haddiem fis-settur privat, pubbliku u mhux għall-profitt fi 13-il pajjiż wera li 33 % mill-haddiema osservaw imġiba hażina; 59 % irrappurtawha, b'36 % minnhom jesperjenzaw ritaljazzjoni.

In-nuqqas ta' kunfidenza fl-użu tar-rappurtar huwa evidenti fis-sejbiet tal-Ewrobarometru Speċjali 470: iż-żewġ raġunijiet l-aktar komuni għan-nuqqas ta' rappurtar tal-korruzzjoni kienu: (i) id-diffikultà biex jiġu ppreżentati l-provi (45 %); u (ii) anke jekk il-provi kienu disponibbli, dawk responsabbli ma jiġux ikkastigati (32 %).

Barra minn hekk, informaturi potenzjali li jiltaqgħu ma' attivitajiet illegali u li jhossuhom sikuri biex jirrapportawhom ma jagħmlux dan minhabba li ma jafux fejn u kif jistgħu jagħmlu rapport. Minn dawk li wiegħbu għall-Ewrobarometru Speċjali tal-2017 dwar il-Korruzzjoni, 49 % ma jafux fejn jistgħu jirrapportaw il-korruzzjoni li kieku jesperjenzawha jew jiltaqgħu magħha. Minn dawk li wiegħbu għall-Konsultazzjoni tal-Kummissjoni, 15 % biss kienu konxji mir-regoli eżistenti dwar il-protezzjoni tal-informaturi f'pajjiżhom.

Fatturi soċjokulturali, b'mod partikolari l-perċezzjonijiet soċjali negattivi qawwija dwar l-informaturi, jikkontribwixxu wkoll għall-irrappurtar insuffiċjenti¹⁰. Il-biża' ta' reputazzjoni hażina kienet it-tielet l-aktar raġuni importanti kkquotata fil-konsultazzjoni tal-Kummissjoni dwar għalfejn il-haddiema ma jirrapportawx l-għemil hażin.

⁶ Id-Direttiva (UE) 2016/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-8 ta' Ġunju 2016 dwar il-protezzjoni ta' konnoxxenza u ta' informazzjoni kummerċjali kunfidenzjali (sigriet kummerċjali) kontra l-ksib, l-użu u l-iżvelar illegali tagħhom, ĠU L 157, p. 1.

⁷ https://data.europa.eu/euodp/data/dataset/S2176_88_2_470_ENG

⁸ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=54254

⁹ ECI (2016), Stharrig Globali dwar l-Etika fin-Negożju, Measuring Risk and Promoting Workplace Integrity (Kejl tar-Riskju u l-Promozzjoni tal-Integrità fuq il-Post tax-Xogħol) http://www.boeingssuppliers.com/2016_Global_Ethics_Survey_Report.pdf. L-Istharrig Globali dwar l-Etika fin-Negożju huwa ffinanzjat mill-industrija.

¹⁰ Transparency International (2013), Whistleblowing in Europe: Legal protections for whistleblowers in the EU (L-iżvelar ta' informazzjoni protetta fl-Ewropa: Protezzjoni legali għall-informaturi fl-UE).

L-istituzzjonijiet tal-UE u hafna partijiet interessati ilhom jappellaw għal protezzjoni aktar b'saħħha tal-informaturi fil-livell tal-UE. F'Jannar u f'Ottubru 2017, il-Parlament Ewropew¹¹ appella biex il-Kummissjoni, sa tmiem l-2017, tipprezenta proposta legiżlattiva orizzontali biex jiġi garantit livell għoli ta' protezzjoni għall-informaturi fl-UE, kemm fis-settur pubbliku kif ukoll f'dak privat, u fl-istituzzjonijiet nazzjonali u tal-UE. Fil-Konklużjonijiet tiegħu dwar it-trasparenza fiskali tal-11 ta' Ottubru 2016¹², il-Kunsill heġġeġ lill-Kummissjoni biex tesplora l-possibbiltà ta' azzjoni tal-UE fil-gejjieni. L-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u t-trade unions appellaw b'mod konsistenti għal legiżlazzjoni fil-livell tal-UE li tiproteġi lill-informaturi li jaġixxu fl-interess pubbliku¹³.

2. Il-valur miżjud tal-protezzjoni tal-informaturi fil-livell tal-UE

F'konformità mal-impenn tal-President Juncker fl-Ittra ta' Intenzjoni li tikkomplementa d-diskors tiegħu tal-2016 dwar l-Istat tal-Unjoni¹⁴, il-Kummissjoni vvalutat l-ambitu għal azzjoni ulterjuri biex tissaħħah il-protezzjoni tal-informaturi fil-livell tal-UE.

It-tishih tal-infurzar tad-dritt tal-UE u l-protezzjoni tal-libertà ta' espressjoni

Il-valutazzjoni tal-Kummissjoni turi li d-diskrepanzi eżistenti u n-natura mhux ugwali tal-protezzjoni tal-informaturi jtellfu l-infurzar tar-regoli tal-UE. F'oqsma fejn il-ksur tad-dritt tal-Unjoni spiss ma jinkixifx faċilment, l-informaturi jistgħu jkunu kruċjali. L-iżgurar li l-informaturi jhossuhom sikuri biex jirrappurtaw jista' jwassal għal qbid, investigazzjoni u prosekuzzjoni effettivi tal-ksur tad-dritt tal-UE, li kieku jkollu l-potenzjal li jikkawża ħsara sejra lill-interess pubbliku.

Ir-regoli eżistenti tal-UE dwar il-protezzjoni tal-informaturi ġew żviluppati b'reazzjoni għall-konsegwenzi ta' skandli u biex jirrispondu għad-dgħufijiet fl-infurzar f'setturi speċifiċi. Pereżempju, l-UE ħadet azzjoni biex tiproteġi lill-informaturi fis-servizzi finanzjarji wara l-kriżi finanzjarja, li kixfet nuqqasijiet serji fl-infurzar tar-regoli tal-UE¹⁵. Il-valutazzjoni tal-Kummissjoni turi li wasal iż-żmien għal azzjoni proattiva u biex il-protezzjoni tal-informaturi tintuża bħala parti sistemika tal-infurzar tad-dritt tal-UE, mhux biss f'oqsma fejn tkun diġà seħħet ħsara serja lill-interess pubbliku, iżda wkoll b'mod preventiv.

It-tishih tal-protezzjoni tal-informaturi jaġhti effett lill-impenn tal-Kummissjoni li tiffoka aktar fuq l-infurzar biex taqdi l-interess generali, kif stipulat fil-Komunikazzjoni tal-2016

¹¹ Rispettivament, ir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-24 ta' Ottubru 2017 dwar miżuri legittimi għall-harsien ta' informaturi li jkunu qed jaġixxu fl-interess pubbliku meta jiżvelaw informazzjoni kunfidenzjali dwar kumpaniji u korpi pubbliċi (2016/2224(INI)) u r-Rapport tal-Parlament Ewropew tal-20 ta' Jannar 2017 dwar ir-rwol tal-informaturi fil-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-UE (2016/2055(INI)).

¹² <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/10/11-ecofin-conclusions-tax-transparency/>

¹³ Bhal Transparency International, l-Unjoni Ewropea għas-Servizz Pubbliku u l-Federazzjoni Ewropea tal-Ġurnalisti. Petizzjoni ta' Eurocadres ġabret aktar minn 81 000 firma u l-appoġġ ta' aktar minn 80 organizzazzjoni rilevanti <https://act.wemove.eu/campaigns/whistleblowers>.

¹⁴ https://ec.europa.eu/commission/state-union-2016_mt. Dan l-impenn ġie riaffermat fil-programmi ta' hidma tal-Kummissjoni għall-2017 u l-2018 https://ec.europa.eu/info/test-strategy/strategy-documents_mt, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp_2018_mt.pdf

¹⁵ Il-Komunikazzjoni 8.12.2010, Rinfurzar tar-reġimi tas-sanzjonar fis-settur tas-servizzi finanzjarji, COM(2010) 716 final.

tagħha dwar “*Id-Dritt tal-UE: Riżultati Aħjar permezz ta’ Applikazzjoni Aħjar*”¹⁶. Protezzjoni aħjar tal-informaturi tista’ tkun ta’ benefiċċju għall-ħajja ta’ kuljum u l-benessri tal-Ewropej kollha, billi tgħin fil-prevenzjoni ta’ riskji serji għall-interess pubbliku li jistgħu jinfirxu lil hinn mill-fruntieri nazzjonali. Barra minn hekk, il-konsultazzjoni tal-Kummissjoni wriet appoġġ qawwi hafna għal standards minimi legalment vinkolanti dwar il-protezzjoni tal-informaturi fid-dritt tal-Unjoni, b’mod partikolari fil-ġlieda kontra l-frodi, il-korruzzjoni, l-evażjoni u l-evitar tat-taxxa, u fil-ħarsien tal-ambjent u s-saħħa u s-sikurezza pubblika.

Barra minn hekk, protezzjoni qawwija tal-informaturi fil-livell tal-UE tissalvagwardja d-dritt għal-libertà ta’ espressjoni u l-libertà tal-midja, li huma minquxa fl-Artikolu 11 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea. Hija tagħti effett lill-impenji tal-Kummissjoni li jagħtu segwitu lit-tieni Kollokju Annwali dwar id-Drittijiet Fundamentali dwar “Il-Pluralizmu fil-Midja u d-Demokrazija” li sar f’Novembru 2016¹⁷. L-informaturi jkun aktar lesti li jkellmu lil ġurnalisti investigattivi jekk ikunu protetti mir-ritaljazżjoni u jekk jingħataw iċ-ċertezza legali li jeħtieġu biex jieħdu deċiżjoni infurmata, kompletament konxji mid-drittijiet u r-responsabbiltajiet tagħhom.

Protezzjoni aħjar tal-interessi finanzjarji tal-UE

Il-previżjoni ta’ protezzjoni b’saħħitha tal-informaturi li tmur lil hinn mill-protezzjoni li diġà tingħata lill-Persunal tal-UE tista’ tagħmilha aktar faċli biex jinqabdu, jiġu evitati u skoragġuti l-frodi, il-korruzzjoni, malprassi u attivitajiet illegali ohra li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-UE, u b’hekk tissaħħah is-sistema ta’ infurzar rilevanti. Attwalment, din is-sistema hija mibnija madwar ix-xogħol tal-awtoritajiet nazzjonali u l-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF). Fil-ġejjieni, hija se tingħata spinta mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE), li se jinvestiga u jkun il-prosekutur ta’ reati li jaffettwaw il-baġit tal-UE.

Fir-rigward tal-istituzzjonijiet u l-korpi tal-UE, il-persunal tal-UE jgawdi minn protezzjoni tal-informaturi skont ir-Regolamenti tal-Persunal u l-Kondizzjonijiet tal-Impjieg applikabbli għall-Aġenti l-Ohra tal-Unjoni Ewropea. Sa mill-2004, ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 723/2004¹⁸ emenda r-Regolamenti tal-Persunal, fost l-ohrajn biex ipoġġi fis-seħh proċeduri biex jiġu rappurtati kwalunkwe frodi, korruzzjoni jew irregolarità serja, u jagħti protezzjoni minn konsegwenzi ħżiena lill-persunal tal-UE li jirrapporta dwar ksur.

Kontribut għal suq uniku ġust u li jiffunzjona sew

Protezzjoni robusta tal-informaturi tista’ tikkontribwixxi għall-funzjonament tas-suq uniku b’diversi modi.

L-informaturi jistgħu jgħinu biex jiġi indirizzat l-infurzar insuffiċjenti tar-regoli tal-akkwist pubbliku mill-awtoritajiet nazzjonali u l-operaturi tal-utilità pubblika¹⁹. Min-naħa tiegħu, dan

¹⁶ 2017/C 18/02.

¹⁷ http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-50/2016-fundamental-colloquium-conclusions_40602.pdf

¹⁸ Ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 723/2004 tat-22 ta’ Marzu 2004 li jemenda r-Regolamenti tal-Persunal tal-uffiċjali tal-Komunitajiet Ewropej u l-Kondizzjonijiet tal-Impjieg ta’ haddiema ohra tal-Komunitajiet Ewropej, GU L 124, 27.4.2004, p. 1 (ara l-Artikolu 22 *bis*, *ter et quater*).

¹⁹ Studju tal-2017 għall-Kummissjoni stima benefiċċji potenzjali mitlufa f’livell ta’ bejn EUR 5,8 miljun u EUR 9,6 miljun kull sena għall-UE kollha, minhabba n-nuqqas ta’ protezzjoni tal-informaturi, Milieu (2017), “Estimating the economic benefits of whistleblower protection in public procurement” (Stima tal-benefiċċji

jista' jżid l-integrità organizzazzjonali u l-obbligu ta' rendikont fis-settur pubbliku u privat, u jgħin fl-evitar u l-qbid tal-korruzzjoni u għemil hażin ieħor. B'mod partikolari, korruzzjoni mhux iddivulgata tnaqqas id-dhul u l-baġits, u twassal għal forniment ineffiċjenti tas-servizzi pubbliċi, toħloq distorsjoni fl-investiment pubbliku, u taġixxi bħala reżistenza fuq it-tkabbir ekonomiku billi toħloq incertezza kummerċjali, ittellef il-proċessi u timponi kostijiet addizzjonali²⁰.

Il-protezzjoni tal-informaturi tikkontribwixxi wkoll biex tiżgura l-kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni meħtieġa biex is-suq uniku jiffunzjona sew u biex in-negozji joperaw f'ambjent kompetittiv b'saħħtu. L-introduzzjoni ta' regoli b'saħħithom għall-protezzjoni tal-informaturi tista' ttejjeb il-kapaċità tan-negozji biex jaqdbu u jiddenunzjaw il-malprassi kmieni, u jevitaw ħsara ulterjuri għall-ekonomija u għar-reputazzjoni.

Informazzjoni privileġġjata hija essenzjali biex tikxef ksur fid-dritt tal-kompetizzjoni tal-Unjoni, inklużi r-regoli dwar l-Għajnuna mill-Istat. Din tgħin biex tipproteġi l-funzjonament effiċjenti tas-swieq fl-Unjoni, tippermetti kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni għan-negozji u twassal il-benefiċċji għand il-konsumaturi. Rigward ir-regoli dwar il-kompetizzjoni li japplikaw għall-imprizi, il-protezzjoni tal-informaturi se żżid għall-programm ta' klemenza tal-UE, li joffri lill-kumpaniji involuti f'kartell — li jirrapportaw lilhom infushom u jipprovdu l-evidenza — immunità totali mill-multi jew tnaqqis tagħhom. Din il-politika ssahhet fl-2017, permezz ta': (i) direttiva proposta biex l-awtoritajiet tal-kompetizzjoni tal-Istati Membri jingħataw is-setgħa biex ikunu inforzaturi aktar effettivi, li tipprevedi ċerta forma ta' protezzjoni għall-impjegati tal-ewwel kumpanija li tikkoopera fl-investigazzjonijiet²¹; u (ii) għodda onlajn li tista' tintuża b'mod anonimu biex il-Kummissjoni tiġi mwissija dwar ksur tal-liġi tal-antitrust²². Ir-rappurtar ta' ksur tar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat inaqqas ir-riskju ta' sussidji li joħolqu distorsjoni fil-kompetizzjoni fis-suq uniku. B'mod partikolari, l-informaturi jista' jkollhom rwol sinifikanti fir-rappurtar ta' għajnuna mogħtija b'mod illegali u fl-għarfien meta l-għajnuna tintuża hażin, kemm fil-livell nazzjonali, kif ukoll fil-livell reġjonali u lokali.

Billi tagħti spinta lit-trasparenza korporattiva, lir-responsabbiltà soċjali u lill-prestazzjoni finanzjarja u mhux finanzjarja, il-protezzjoni tal-informaturi tista' tikkomplementa miżuri biex tiżdied it-trasparenza tan-negozji dwar kwistjonijiet soċjali u ambjentali²³ u tikkontribwixxi għall-għan tal-Kummissjoni li tiżviluppa strateġija globali u komprensiva tal-UE dwar il-finanzi sostenibbli, kif deskritt fil-Pjan ta' Azzjoni tagħha għal ekonomija aktar ekoloġika u aktar nadifa²⁴.

ekonomiċi tal-protezzjoni tal-informaturi fl-akkwist pubbliku) <https://publications.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/8d5955bd-9378-11e7-b92d-01aa75ed71a1>

²⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_en.pdf

²¹ Il-Proposta tat-22 ta' Marzu 2017 għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill sabiex l-awtoritajiet tal-kompetizzjoni tal-Istati Membri jingħataw is-setgħa biex ikunu inforzaturi aktar effettivi, u biex jiġi żgurat il-funzjonament tajjeb tas-suq intern, COM(2017) 142 final - 2017/0063 (COD).

²² http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-591_mt.htm

²³ Id-Direttiva 2013/34/UE tas-26 ta' Ġunju 2013 dwar id-dikjarazzjonijiet finanzjarji annwali, id-dikjarazzjonijiet finanzjarji kkonsolidati u r-rapporti relatati ta' ċerti tipi ta' imprizi (GU L 182, p. 19), u l-Komunikazzjoni dwar Linji Gwida dwar rappurtar mhux finanzjarju (2017/C 215/01).

²⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=CELEX:52018DC0097>

Il-protezzjoni effettiva tal-informaturi tista' tappoġġa l-aġenda tal-Kummissjoni biex tigi żgurata tassazzjoni aktar ġusta fl-UE, kif deskritt fil-Komunikazzjoni li twieġeb għall-iskandlu tal-Panama Papers²⁵. L-informaturi jista' jkollhom rwol vitali biex jgħinu lill-awtoritajiet pubbliċi jidentifikaw skemi tat-taxxa li jammontaw għal evażjoni jew evitar, li jikkawżaw kompetizzjoni mhux ġusta fil-qasam tat-taxxa u li jirriżultaw fi dhul mitluf mit-taxxa għall-Istati Membri u għall-baġit kumplessiv tal-UE. Dan jikkomplimenta l-inizjattivi riċenti tal-UE biex ittejjeb it-trasparenza f'diversi oqsma ta' politika u l-iskambju ta' informazzjoni dwar it-taxxa, fosthom: (i) ir-regoli godda dwar id-deċiżjonijiet tat-taxxa²⁶, (ii) il-proposta li tirrikjedi li l-intermedjarji tat-taxxa, bħal konsulenti tat-taxxa, kontabilisti, banek u avukati jiddivulgaw skemi ta' pjanifikazzjoni fiskali lill-awtoritajiet tat-taxxa²⁷, u (iii) ir-regoli l-godda li jirrikjedu li kumpaniji multinazzjonali kbar jirrapportaw lill-awtoritajiet tat-taxxa informazzjoni dwar fejn huma jagħmlu l-profitti tagħhom u fejn iħallsu t-taxxa tagħhom²⁸. Dan jikkomplementa wkoll: (i) it-tishih propost tar-regoli dwar il-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus li jiżgura li l-awtoritajiet tat-taxxa jkollhom aċċess għal informazzjoni vitali li tippermettilhom jipprevjenu bil-kbir l-evażjoni u l-evitar tat-taxxa permezz ta' fondi offshore²⁹ u (ii) l-isforzi usa' biex jinholq ambjent aktar ġust tat-taxxa korporattiva fi hdan l-UE³⁰.

Protezzjoni b'saħħitha tal-informaturi f'oqsma bħas-sigurtà tal-prodotti, is-saħħa pubblika u l-protezzjoni tal-konsumaturi, is-sikurezza tat-trasport, il-ħarsien tal-ambjent, is-sikurezza ambjentali, is-sikurezza tal-ikel u l-għalf, is-saħħa u t-trattament xieraq tal-annimali, il-protezzjoni tal-privatezza u tad-dejta personali, u s-sigurtà tan-netwerks u s-sistemi ta' informazzjoni, se tikkontribwixxi għall-implimentazzjoni effettiva ta' firxa ta' politiki ulterjuri li jkollhom impatt dirett fuq l-ikkompletar tas-suq uniku u li jaffettwaw b'mod dirett il-hajja ta' kuljum u l-benessri taċ-ċittadini Ewropej kollha.

Livell għoli ta' protezzjoni komuni għal persuni li jirrapportaw il-ksur tar-regoli tal-UE fil-kuntest ta' xogħolhom iżid il-protezzjoni tal-haddiema, inkluzi s-saħħa u s-sigurtà tal-haddiema, f'konformità mal-għanijiet tal-Kummissjoni, li b'mod partikolari jingħataw segwitu permezz tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali³¹. Il-protezzjoni se testendi għal

²⁵ Il-Komunikazzjoni tal-5 ta' Lulju 2016 dwar miżuri ulterjuri biex jittejjbu t-trasparenza u l-ġlieda kontra l-evażjoni u l-evitar tat-taxxa, COM(2016) 451.

²⁶ Id-Direttiva tal-Kunsill (UE) 2015/2376 tat-8 ta' Diċembru 2015 li temenda d-Direttiva 2011/16/UE fir-rigward tal-iskambju awtomatiku u obbligatorju ta' informazzjoni fil-qasam tat-tassazzjoni, ĠU L 332/1.

²⁷ Il-Proposta għal Direttiva li temenda d-Direttiva 2011/16/UE dwar l-iskambju awtomatiku u obbligatorju ta' informazzjoni fil-qasam tat-tassazzjoni fir-rigward tal-arranġamenti transkonfinali rapportabbli, COM(2017) 335 final

2017/0138 (CNS), li dwarha ntlahaq qbil politiku fit-13 ta' Marzu 2018.

²⁸ Il-Proposta għal Direttiva tat-12 ta' April 2016 li temenda d-Direttiva 2013/34/UE fir-rigward tad-divulgazzjoni tal-informazzjoni dwar it-taxxa fuq l-introjt minn ċerti intrapriżi u fergħat, COM/2016/0198 final - 2016/0107 (COD).

²⁹ Il-Proposta għal Direttiva li temenda d-Direttiva (UE) 2015/849 dwar il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-finijiet tal-ħasil tal-flus jew il-finanzjament tat-terroriżmu u li temenda d-Direttiva 2009/101/KE, COM(2016) 450 final 2016/0208 (COD).

³⁰ Id-Direttiva tal-Kunsill (UE) 2016/1164 tat-12 ta' Lulju 2016 li tistabbilixxi regoli kontra l-prattiki ta' evitar tat-taxxa li jaffettwaw direttament il-funzjonament tas-suq intern (kif emendata); Il-Proposta għal Direttiva dwar Bazi Komuni Konsolidata għat-Taxxa Korporattiva, COM/2016/0683 final — 2016/0336; Il-Proposta għal Direttiva dwar Bazi Komuni għat-Taxxa Korporattiva, COM/2016/0685 final — 2016/0337.

³¹ B'mod partikolari l-prinċipji 5 (kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti) u 7b (protezzjoni f'każ ta' sensja) https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_mt.

dawk kollha li jinsabu f'riskju ta' ritaljazzjoni relatata max-xogħol meta jitmellmu, inklużi impjegati, persuni li jaħdmu għal rashom, freelancers, kuntratturi u fornituri, kif ukoll voluntiera u trainees mhux imħallsa. Il-protezzjoni se tiġi żgurata wkoll għall-informaturi f'sitwazzjonijiet transfruntiera li, minhabba fid-differenzi attwali bejn ir-regoli nazzjonali, jirriskjaw li "ma jkunux protetti kompletament" u jiffaċċjaw ritaljazzjoni talli jfittxu li jipproteġu l-interess pubbliku.

Ingenerali, il-kultura fuq il-post tax-xogħol għandha tibbenefika minn kanali effettivi għall-izvelar ta' informazzjoni protetta u mill-fatt li informaturi potenzjali jkunu assigurati li huwa sikur u aċċettabbli li huma jitmellmu. Ir-regoli dwar il-protezzjoni tal-informaturi tkun parallela għar-regoli eżistenti tal-UE: (i) dwar it-trattament indaqs, li jipproteġu kontra l-vittimizzazzjoni b'rispons għal ilment jew għal proċedimenti biex tiġi infurzata l-konformità ma' dan il-prinċipju³² u (ii) dwar il-protezzjoni kontra l-fastidju u dwar is-saħħa u sigurtà fuq il-post tax-xogħol³³, fejn il-haddiema huma intitolati jgħajmu kwistjonijiet mal-awtoritajiet nazzjonali kompetenti jekk huma jqisu li l-miżuri meħuda jkunu inadegwati biex jiżguraw is-sikurezza u s-saħħa, u ma jistgħux jitqieghu f'pożizzjoni ta' żvantagg minhabba f'hekk.

3. Qafas għall-protezzjoni effettiva tal-informaturi fl-UE

Il-Proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva tistipula standards minimi għall-protezzjoni tal-informaturi f'oqsma li għandhom dimensjoni tal-UE ċara u fejn l-impatt fuq l-infurzar huwa l-akbar. Protezzjoni effettiva tal-informaturi hija meħtieġa biex jitjieb l-infurzar tad-dritt tal-Unjoni f'oqsma fejn:

- il-ksur tad-dritt tal-UE jista' jikkawża ħsara serja lill-interess pubbliku;
- għet identifikata l-htieġa li jissahħa l-infurzar; u
- l-informaturi jkunu f'pożizzjoni privileġġata biex jikxfu l-ksur.

Għalhekk, il-Proposta tiffoka fuq informaturi li jirrappurtaw attivitajiet illegali jew ksur tad-dritt tal-UE fl-oqsma ta': (i) l-akkwist pubbliku; (ii) is-servizzi finanzjarji, il-prevenzjoni tal-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu; (iii) is-sigurtà tal-prodotti; (iv) is-sikurezza tat-trasport; (v) il-ħarsien tal-ambjent; (vi) is-sikurezza nukleari; (vii) is-sikurezza tal-ikel u l-ġhalf, is-saħħa u t-trattament xieraq tal-annimali; (viii) is-saħħa pubblika; (ix) il-protezzjoni tal-konsumatur; (x) il-protezzjoni tal-privatezza u tad-dejta personali, u tas-sigurtà tan-netwerks u s-sistemi ta' informazzjoni. Din tapplika wkoll għal ksur relatat mar-regoli tal-kompetizzjoni tal-Unjoni, għal ksur li jagħmel ħsara lill-interessi finanzjarji tal-UE u, fid-dawl tal-impatt negattiv tagħhom fuq il-funzjonament xieraq tas-suq intern, għal ksur tar-regoli dwar it-taxxa korporattiva jew arrangamenti li l-iskop tagħhom huwa li jinkiseb benefiċċju fuq it-taxxa li jmur kontra l-iskop tal-liġi applikabbli dwar it-taxxa korporattiva.

³² Id-Direttiva 2006/54/KE tal-5 ta' Lulju 2006 dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' opportunitajiet indaqs u ta' trattament ugwali tal-irġiel u n-nisa fi kwistjonijiet ta' impjieg u xogħol (tfassil mill-ġdid); Id-Direttiva 2004/113/KE tat-13 ta' Diċembru 2004 li timplimenta l-prinċipju ta' trattament ugwali bejn l-irġiel u n-nisa fl-aċċess għal u l-provvista ta' merkanzija u servizzi; Id-Direttiva 2000/78/KE tas-27 ta' Novembru 2000 li tistabbilixxi qafas ġenerali għall-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol; Id-Direttiva tal-Kunsill 2000/43/KE tad-29 ta' Ġunju 2000 li timplimenta l-prinċipju tat-trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-orijini tar-razza jew etniċità.

³³ Id-Direttiva tal-Kunsill 89/391/KE tat-12 ta' Ġunju 1989 dwar l-introduzzjoni ta' miżuri sabiex jinkoraġġixxu titjib fis-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema fuq ix-xogħol (ĠU L 183, 29.6.1989, p. 1; Ftehimiet qafas awtonomi ffirmati mis-sħab soċjali Ewropej fis-26 ta' April 2007 dwar il-fastidju u l-vjolenza fuq il-post tax-xogħol, u fit-8 ta' Ottubru 2004 dwar l-istress relatat max-xogħol.

Biex tiżgura li l-ambitu tad-Direttiva jibqa' aġġornat, il-Kummissjoni se tagħti attenzjoni speċjali lill-htieġa possibbli li testendi l-kamp ta' applikazzjoni tagħha għal oqsma jew atti tal-Unjoni oħra, fi kwalunkwe att tal-Unjoni fil-gejjieni fejn il-protezzjoni tal-informaturi tkun rilevanti u tkun tista' tikkontribwixxi għal infurzar aktar effettiv. Dan se jitqies ukoll meta l-Kummissjoni tirrapporta dwar l-implimentazzjoni tad-Direttiva.

L-istandards minimi fid-Direttiva proposta għandhom l-għan li jiżguraw protezzjoni tal-informaturi ta' livell għoli u konsistenti madwar l-UE. Dawn għandhom l-għan li jiżguraw li:

- informaturi potenzjali jkollhom kanali ċari ta' rappurtar disponibbli biex jirrappurtaw kemm internament (fi hdan organizzazzjoni) kif ukoll esternament (lil awtorità esterna);
- meta dawn il-kanali ma jkunux disponibbli jew ma jkunx jista' jkun mistenni li jahdmu sew, l-informaturi potenzjali jkunu jistgħu jirrikorru għad-divulgazzjoni lill-pubbliku;
- l-awtoritajiet kompetenti jkunu obbligati jagħtu segwitu diligenti għar-rapporti riċevuti, u jagħtu feedback lill-informaturi;
- ir-ritaljazżjoni, fid-diversi forom tagħha, tkun ipprojbata u kkastigata;
- jekk l-informaturi tabilhaqq jiffaċċjaw ritaljazżjoni, huma jingħataw pariri bla hlas li jkunu aċċessibbli faċilment, ikollhom rimedji adegwati għad-dispożizzjoni tagħhom, eż. rimedji interim biex titwaqqaf ir-ritaljazżjoni li tkun għaddejja, bhala fastidju fuq il-post tax-xogħol, jew biex tiġi evitata tkeċċija sakemm idumu għaddejjin il-proċedimenti legali li jistgħu jdumu; jitregġa' lura l-oneru tal-provi, biex tkun ir-responsabbiltà tal-persuna li tiegħu azzjoni kontra informatur li jippreżenta provi li huwa ma jkunx qed jirritalja kontra l-att tal-iżvelar ta' informazzjoni protetta;

Dawn l-istandards minimi jipprevedu wkoll salvagwardji biex:

- jiġi protett b'mod ġenwin l-iżvelar responsabbli ta' informazzjoni protetta li jkollu l-intenzjoni li jissalvagwardja l-interess pubbliku;
- jiġi skoragġut b'mod proattiv l-iżvelar ta' informazzjoni protetta u tiġi evitata hsara mhux ġustifikata għar-reputazzjoni;
- ikunu rispettati bis-shih id-drittijiet tad-difiża ta' dawk ikkonċernati mir-rapporti.

B'mod partikolari:

- l-informaturi jikkwalifikaw għall-protezzjoni jekk huma kellhom raġunijiet raġjonevoli biex jemmnu li l-informazzjoni rappurtata kienet fattwali fi żmien ir-rappurtar;
- l-informaturi generalment ikunu mehtieġa jużaw kanali interni għall-ewwel; jekk dawn il-kanali ma jahdmux jew ma jkunx jista' jkun mistenni li jahdmu, pereżempju fejn l-użu ta' kanali interni jista' jipperikola l-effettività tal-azzjonijiet investigattivi mill-awtoritajiet kompetenti, huma jkunu jistgħu jirrappurtaw lil dawn l-awtoritajiet, u mbagħad lill-pubbliku / lill-midja jekk ma tittehidx azzjoni xierqa, jew f'ċirkostanzi partikolari bħal periklu imminenti jew manifest għall-interess pubbliku;
- l-Istati Membri għandhom jipprevedu sanzjonijiet proporzjonali biex jiskoraġġixxu rapporti jew divulgazzjonijiet malizzjużi jew abbużivi;
- dawk ikkonċernati mir-rapporti jgawdu bis-shih mill-preżunzjoni ta' innoċenza, id-dritt għal rimedju effettiv u għal proċess ġust, u d-drittijiet tad-difiża.

Miżuri ta' appoġġ u miżuri oħra fil-livell tal-UE

Minbarra l-istandards minimi fid-Direttiva proposta, il-Kummissjoni qed tappoġġa protezzjoni effettiva tal-informaturi permezz ta' miżuri oħra.

Bhala parti mill-azzjoni tagħha biex tiddefendi lill-ġurnalisti u l-libertà tal-midja, u fuq inizjattiva tal-Parlament Ewropew, attwalment il-Kummissjoni qed tikkofinanzja proġetti mmexxija miċ-Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Midja. Il-proġetti jipprovdu għajnuna Prattika u legali lil ġurnalisti li jiffaċċjaw theddid, kif ukoll taħriġ fl-awtodifiża diġitali għall-ġurnalisti. Minn Frar 2018, dawn jinkludu skema ta' finanzjament għal ġurnalisti investigattivi transfruntiera³⁴. Il-Kummissjoni tiffinanzja wkoll il-Media Pluralism Monitor (Monitor tal-Pluraliżmu fil-Midja), proġett li jkejjel ir-riskji għall-pluraliżmu fil-midja fl-UE bl-użu ta' indikaturi bħall-protezzjoni tal-libertà ta' espressjoni, l-istandards ġurnalisti u l-protezzjoni tal-ġurnalisti³⁵.

Permezz tal-programm ta' kondivizjoni tal-esperjenza fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni³⁶, il-Kummissjoni ilha tiffaċilita wkoll l-iskambji tal-aħjar Prattika madwar l-UE u tiffinanzja proġetti li jippermettu li l-informaturi jibbenefikaw minn informazzjoni aħjar dwar id-drittijiet u l-obbligi legali tagħhom, ikollhom aċċess għal kanali sikuri u affidabbli biex jirrappurtaw l-għemil hażin, u jirċievu appoġġ organizzazzjonali adegwat. Pereżempju, waħda mill-prijoritajiet tas-sejha attwali għal proposti taħt il-“Fond għas-Sigurtà Interna - Pulizija” għall-prevenzjoni tal-korruzzjoni hija li jiġu promossi għodod għas-sorveljanza ċivili u għall-ġurnaliżmu investigattiv, kif ukoll biex l-informaturi jingħataw għajnuna teknika u legali³⁷. Bhala parti mis-Semestru Ewropew, il-Kummissjoni se tkompli timmonitorja wkoll l-isforzi tal-Istati Membri biex jiġġieldu l-korruzzjoni, inkluża l-protezzjoni tal-informaturi.

Bhala parti mill-istrategija tagħha għal infurzar effettiv tar-regoli tal-UE³⁸, il-Kummissjoni tqis li n-Netwerk Ewropew tal-Ombudsmen għandu rwol importanti. Dan in-netwerk huwa kkoordinat mill-Ombudsman Ewropew u jlaqqa' flimkien lill-Ombudsmen nazzjonali u reġjonali biex jippromwovi l-amministrazzjoni tajba fl-applikazzjoni nazzjonali tad-dritt tal-UE. Skont il-kompetenza tagħhom, il-membri ta' dan in-Netwerk jistgħu jittrattaw ilmenti f'każijiet ta' amministrazzjoni hażina minhabba n-nuqqas ta' azzjoni fir-rigward ta' rapporti minghand informaturi, jiġifieri f'każijiet fejn rapporti minn informaturi ma jagħtux bidu għal investigazzjoni xierqa u segwitu fil-livell nazzjonali. L-Ombudsman Ewropew jista' jfassal rapport dwar l-informazzjoni li l-membri tan-Netwerk jistgħu jipprovdu rigward attivitajiet u investigazzjonijiet dwar il-protezzjoni tal-informaturi, u jibgħat dak ir-rapport lill-Kummissjoni u lill-Parlament.

Il-Kummissjoni se tappoġġa wkoll lill-Istati Membri fit-traspożizzjoni tad-Direttiva, sabiex tiżgura kemm jista' jkun konsistenza. Il-Kummissjoni se tiltaqa' b'mod bilaterali mal-awtoritajiet tal-Istati Membri biex tiddiskuti kwistjonijiet li jirriżultaw fil-livell nazzjonali, kif

³⁴ Taħt azzjoni preparatorja tal-Parlament dwar il-ġurnaliżmu investigattiv transfruntier, ġew allokati EUR 1 miljun liċ-Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Midja biex iwettaq dawn l-attivitajiet. Il-proġett beda fl-1 ta' Frar 2018.

³⁵ <http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/>

³⁶ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/experience-sharing-programme/index_en.htm

³⁷ <https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/isfp/topics/isfp-2017-ag-corrupt.html>

³⁸ Il-Komunikazzjoni “Id-Dritt tal-UE: Riżultati Aħjar permezz ta' Applikazzjoni Aħjar”, ikkwotata hawn fuq.

ukoll biex tipprovdi pjattaforma fejn huma jkunu jistgħu jiskambjaw informazzjoni dwar it-traspożizzjon u jikkondividu l-esperjenza u l-għarfien espert.

4. Mizuri tal-Istati Membri

Lejn protezzjoni komprensiva tal-informaturi fl-Istati Membri

Il-protezzjoni tal-informaturi għandha valur miżjud fir-rigward ta' infurzar aħjar tad-dritt tal-UE f'ċerti oqsma, iżda l-benefiċċji tagħha għall-protezzjoni tal-interess pubbliku huma usa' u jestendu wkoll lil hinn mid-dritt tal-UE. Din hija r-raġuni għala hafna Stati Membri introduċew oqfsa nazzjonali għall-protezzjoni tal-informaturi. Approċċ effettiv u komprensiv għall-protezzjoni tal-informaturi jeħtieġ ċertezza legali u approċċ konsistenti għal, pereżempju, il-ġlieda kontra l-frodi, il-korruzzjoni u attivitajiet illegali ohra li jaffettwaw il-baġits pubbliċi, inklużi l-fondi nazzjonali. Il-Kummissjoni thegħgeġ lill-Istati Membri biex, fi triqthom lejn l-adozzjoni tad-Direttiva proposta, huma japplikaw il-prinċipji tal-Kunsill tal-Ewropa fir-Rakkomandazzjoni tiegħu kkwotata hawn fuq, kif ukoll il-kazistika tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem dwar il-libertà ta' espressjoni. Dawn, flimkien mal-prinċipji stipulati fid-Direttiva proposta, jistgħu jservu bħala qafas komuni għal dawk l-Istati Membri li għandhom l-intenzjoni li jiżguraw, b'mod wiesa' u konsistenti, il-protezzjoni effettiva tal-informaturi anke lil hinn mill-oqsma koperti mill-proposta.

Regoli nazzjonali komprensivi u konsistenti dwar il-protezzjoni tal-informaturi jgħibu magħhom għadd ta' benefiċċji:

- Isaħħu l-obbligu ta' rendikont, it-trasparenza u l-governanza tajba, kif ukoll il-ġlieda kontra l-korruzzjoni.
- Huma ta' benefiċċju għall-klima ta' investiment u jżidu l-fiduċja fl-istituzzjonijiet pubbliċi.
- Jagħtu liċ-ċittadini ċ-ċarezza u ċ-ċertezza legali meħtieġa dwar il-protezzjoni disponibbli, jassiguraw lill-informaturi potenzjali u jhegguhom jirkellmu.

Sensibilizzazzjoni

L-esperjenza fil-livell nazzjonali u l-evidenza disponibbli juru li r-regoli dwar il-protezzjoni tal-informaturi wkoll jeħtieġu li joħolqu sensibilizzazzjoni b'mod effettiv. Minbarra l-adozzjoni tad-Direttiva proposta, il-Kummissjoni thegħgeġ lill-Istati Membri biex iqisu miżuri ulterjuri, inklużi dawk prattiċi, bhas-sensibilizzazzjoni u l-għoti ta' informazzjoni lill-pubbliku ġenerali. L-għan ikun li:

- tiġi promossa perċezzjoni pożittiva tal-informaturi bħala persuni li jagixxu għall-ġid pubbliku u b'sens ta' lealtà lejn l-organizzazzjoni u s-soċjetà tagħhom; u
- tingħata informazzjoni ġenerali dwar il-kanali ta' rappurtar u l-protezzjoni disponibbli³⁹.

Protezzjoni effettiva tal-informaturi fil-prattika tista' tibbenefika wkoll minn miżuri aktar immirati u mfassla apposta. L-istandards u r-rakkomandazzjonijiet eżistenti⁴⁰, kif ukoll miżuri li ttiehdu f'kuntesti nazzjonali differenti, jistgħu jkunu ta' ispirazzjoni.

⁴⁰ Eż., minbarra r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-Protezzjoni tal-Informaturi, ir-Rapport tal-OECD (2016) ta' Impenn għal Protezzjoni Effettiva tal-Informaturi <http://www.oecd.org/corporate/committing->

Gwida għall-kuntest tax-xogħol

Impjegati ta' organizzazzjonijiet pubbliċi u privati u l-kategoriji l-oħrajn kollha ta' persuni li għandhom kuntatt ma' dawn l-organizzazzjonijiet f'xogħolhom jeħtieġu informazzjoni dwar ir-regoli li tkun faċli għall-utent, sabiex huma jifhemu u l-implikazzjonijiet prattiċi tagħhom⁴¹. Lista pubblika u faċilment aċċessibbli ta' awtoritajiet li tindika liema awtorità hija dik li tista' tindirizza kwistjoni speċifika bl-aħjar mod fid-dawl tar-rwol u l-mandat tagħha, tista' wkoll iżżid iċ-ċertezza legali ta' informaturi potenzjali⁴².

Gwida għall-impjegaturi f'organizzazzjonijiet pubbliċi u privati tista' tgħin u jifhemu d-drittijiet u r-responsabbiltajiet tagħhom meta jistabbilixxu u joperaw proċeduri ta' rappurtar, meta jittrattaw u jinvestigaw rapporti, u meta jipprevjenu u jindirizzaw ir-ritaljazzjoni⁴³.

Anke fejn jeżistu liġijiet, politiki u linji gwida, l-informaturi potenzjali jista' jkollhom mistoqsijiet dwar kif dawn jistgħu japplikaw għall-każ speċifiku tagħhom. L-awtoritajiet pubbliċi indipendenti⁴⁴ jew is-soċjetà ċivili⁴⁵ u trade unions jistgħu joffru servizzi konsultattivi u ta' appoġġ lill-informaturi, possibbilment b'appoġġ pubbliku.

Appoġġ għan-negozji, b'mod partikolari kumpaniji żgħir u medji

Il-gwida għan-negozji u għall-industrija tista' tagħmel l-argument għall-vijabbiltà tal-iżvelar ta' informazzjoni protetta f'termini tal-prevenzjoni u l-indirizzar tal-ħsara għar-reputazzjoni u l-prestazzjoni. Il-kodiċijiet ta' prattiki tajba jistgħu jgħinu fit-trawwim ta' livell konsistenti ta' prattika tajba fl-organizzazzjonijiet, kif ukoll jgħinu lin-negozji biex jgħid politiki dwar l-iżvelar ta' informazzjoni protetta li jkunu adattati għad-daqs tal-organizzazzjoni⁴⁶. Dawn il-

[to-effective-whistleblower-protection-9789264252639-en.htm](https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2015/15-04741_Person_Guide_eBook.pdf), il-Gwida tan-NU għar-rizorsi dwar prattiki tajba fil-protezzjoni ta' persuni li jirrappurtaw https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2015/15-04741_Person_Guide_eBook.pdf; il-Kompendju tal-G20 ta' prattika tajba u prinċipji gwida għal-legiżlazzjoni dwar il-protezzjoni tal-informaturi <https://www.oecd.org/g20/topics/anti-corruption/publicationsdocuments/2/>; il-“Prinċipji Internazzjonali għal-Legiżlazzjoni dwar l-Informaturi” (2013) ta' Transparency International, ir-Rakkomandazzjoni tal-2003 tal-OECD dwar Linji Gwida għall-Ġestjoni tal-Kunflitti ta' Interess fis-Servizz Pubbliku <http://www.oecd.org/development/governance-development/33967052.pdf> u l-“Gwida għall-aħjar prattika għal-legiżlazzjoni dwar l-informaturi” (2018) https://www.transparency.org/whatwedo/publication/international_principles_for_whistleblower_legislation.

⁴¹ Eż. il-“Gwida għall-impjegati” ta' UK Government Whistleblowing <https://www.gov.uk/whistleblowing>; l-Att tal-1990 tal-Irlanda dwar ir-Relazzjonijiet Industrijali (Kodiċi ta' Prattika għall-Att tal-2014 dwar id-Divulgazzjonijiet Protetti) għall-impjegati, il-haddiema u r-rappreżentanti tagħhom <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/si/464/made/en/print>.

⁴² Eż. “L-iżvelar ta' informazzjoni protetta: lista ta' persuni u korpi preskritti fir-Renju Unit <https://www.gov.uk/whistleblowing>”

⁴³ Eż. il-Kodiċi ta' Prattika għall-Att tal-2014 dwar id-Divulgazzjonijiet Protetti fl-Irlanda, ikkwotat hawn fuq, u il-“Gwida u kodiċi ta' prattika għall-impjegaturi” ta' UK Government Whistleblowing <https://www.gov.uk/whistleblowing>.

⁴⁴ Bhad-Défenseur des Droits fi Franza jew l-Awtorità tal-Informaturi fin-Netherlands.

⁴⁵ Xi eżempji jinkludu l-organizzazzjoni tal-karità għall-iżvelar ta' informazzjoni protetta fir-Renju Unit, Public Concern at Work, u Transparency International, li topera Ċentri ta' Rappreżentanza u Pariri Legali madwar id-dinja.

⁴⁶ Eż. il-gwida prattika għall-SMEs mill-Konfederazzjoni Franciża għan-Negozju MEDEF dwar kif għandhom jiġu ssodisfati l-obbligi skont il-liġi Franciża dwar il-protezzjoni tal-informaturi, inkluż dwar l-istabbiliment ta' kanali ta' rappurtar interni <http://www.medef.com/uploads/media/node/0001/13/7365147ef346ac642e4b03566a9b94306eee839f.pdf>.

kodiċijiet ġew żviluppati fil-livell internazzjonali⁴⁷ u f'kontesti nazzjonali minn atturi fis-settur privat⁴⁸ u dak pubbliku⁴⁹.

SMEs li jkunu qed jistabbilixxu u / jew jimmaniġġjaw kanali ta' rappurtar jistgħu jkunu jeħtieġu appoġġ finanzjarju, tekniku jew appoġġ Prattiku ieħor. Pereżempju, l-Istati Membri jistgħu jinkarigaw lil korp bil-kompitu li jipprovdi kanali ta' rappurtar għal dawn in-negozji⁵⁰. L-SMEs jistgħu jithegġew ukoll biex jiġbru r-riżorsi tagħhom biex jikkondividu konsulenti kunfidenzjali (esterni) u l-kapaċità investigattiva. Organizzazzjonijiet tal-impjegaturi u trade unions, assoċjazzjonijiet speċifiċi għas-setturi, organizzazzjonijiet umbrella u professjonali jistgħu jithegġew ukoll biex jipprovdu appoġġ billi jieħdu u jiċċentralizzaw ir-rwol li jipprovdu persuni ta' fiduċja / esperti legali biex jagħtu parir, jirċievu rapporti u anke jwettqu investigazzjonijiet.

Gwida għall-persunal tal-awtoritajiet nazzjonali

Xi gwida tista' tkun ukoll ta' benefiċċju għall-persunal tal-awtoritajiet nazzjonali li jirċievu u jitrattaw rapporti mingħand informaturi. Dawn l-awtoritajiet jistgħu jkunu minn awtoritajiet tat-taxxa sa aġenziji regolatorji dwar il-ħarsien tal-ambjent u s-sikurezza alimentari. Il-gwida tista' tgħin u jifhmu r-rwol u r-responsabbiltajiet tagħhom fl-oqsma speċifiċi tagħhom, u tipprovdihom Prattika tajba lil hinn mil-legiżlazzjoni⁵¹.

Taħriġ

Huwa ċar li l-membri tal-persunal iddedikati fi hdan l-awtoritajiet kompetenti li jirċievu u jitrattaw rapporti jeħtieġu taħriġ xieraq⁵². B'mod aktar ġenerali, uffiċjali pubbliċi jistgħu jibbenefikaw ukoll minn taħriġ bħala parti mill-induzzjoni u mill-korsijiet ta' taħriġ fil-post tax-xogħol dwar l-istandards tal-integrità⁵³. Il-gwida għas-settur privat tista' tistabbilixxi wkoll standards minimi għat-taħriġ għall-organizzazzjonijiet u titfa' r-responsabbiltà fuq l-impjegaturi biex jipromwovu l-politika b'mod xieraq fost l-impjegati tagħhom⁵⁴. It-taħriġ

⁴⁷ Eż. il-manwal tal-etika u l-konformità kontra l-korruzzjoni għan-negozji ppubblikat mill-OECD, l-UNODC u l-Bank Dinji (2013) <http://www.oecd.org/corruption/Anti-CorruptionEthicsComplianceHandbook.pdf>, Linji gwida tal-Kamra Internazzjonali tal-Kummerċ dwar l-iżvelar ta' informazzjoni protetta. (2008) <https://iccwbo.org/publication/icc-guidelines-on-whistleblowing/> u l-Linji Gwida tal-OECD għal Intrapriżi Multinazzjonali (2011) <https://www.oecd.org/daf/inv/mne/oecdguidelinesformultinationalenterprises.htm>.

⁴⁸ Eż. il-Kodiċi ta' Prattika tal-arrangamenti għall-iżvelar ta' informazzjoni protetta żviluppati minn Public Concern at Work, f'kollaborazzjoni mal-British Standards Institution (2008) [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/0-386-5339?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/0-386-5339?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1).

⁴⁹ Eż. il-Gwidi Prattiki relatati mal-Integrità fil-Prattika mill-Awtorità Olandiża tal-Informaturi, speċifikament "The reporting procedure" (Il-proċedura ta' rappurtar) u "Towards an ethical culture" (Lejn kultura etika) <https://huisvoorklokkenluiders.nl/whistleblowers-authority-huis-voor-klokkenluiders-english/>; u l-"Gwida u kodiċi ta' Prattika għall-impjegaturi" tar-Renju Unit, ikkwotata hawn fuq.

⁵⁰ Il-paragrafu 62 tar-Rakkomandazzjoni tal-2014 tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-Protezzjoni tal-Informaturi ikkwotata hawn fuq.

⁵¹ Eż. Ir-Renju Unit, [Gwida għal Persuni Preskritti](#) u l-Irlanda: [Gwida għall-iskop li l-korpi pubbliċi jingħataw assistenza fit-tweqqif tal-funzjonijiet tagħhom](#).

⁵² L-Irlanda għamlitha possibbli li korpi pubbliċi jingħataw taħriġ dwar kif għandhom jitrattaw divulgazzjonijiet protetti <https://irl.eu-supply.com/app/rfq/publicpurchase.asp?PID=112518>

⁵³ Ara r-Rakkomandazzjoni tal-OECD dwar l-Integrità Pubblika (2017) <http://www.oecd.org/gov/ethics/Recommendation-Public-Integrity.pdf>

⁵⁴ Ara r-Rakkomandazzjoni li saret minn Transparency International fil-"Gwida għal Prattika tajba għal-legiżlazzjoni dwar l-informaturi" tal-2018, ikkwotata hawn fuq.

għall-imħallfin u l-ġuristi jista' jkun partikolarment importanti biex tiġi żgurata implimentazzjoni effettiva tal-legiżlazzjoni.

5. Konkluzjoni

Protezzjoni robusta tal-informaturi kieku żżid mas-sett ta' għodod tal-UE għat-tishih tal-applikazzjoni korretta tad-dritt tal-UE u biex jiġu rrispettati t-trasparenza, il-governanza tajba, l-obbligu ta' rendikont u l-libertà ta' espressjoni, li huma valuri u drittijiet li l-UE hija bbażata fuqhom.

Il-Kummissjoni qed tipproponi **sett bilanċjat ta' miżuri fil-livell tal-UE** f'oqsma speċifiċi b'dimensjoni tal-UE ċara u fejn l-impatt tal-infurzar ikun l-aktar b'saħħtu, fejn ir-rapporti minghand informaturi mhumie x frekwenti u fejn ksur mhux maqbud tad-dritt tal-UE jista' jirriżulta fi ħsara serja għall-interess pubbliku. Approċċ ibbilanċjat huwa żgurat ukoll f'termini tal-limitazzjoni tal-piż għall-awtoritajiet nazzjonali u n-negozji, b'mod partikolari mikrokumpaniji u kumpaniji żgħar. Fl-aħħar nett, id-Direttiva proposta tikseb bilanċ bejn il-ħtieġa li jiġu protetti kemm l-informaturi kif ukoll daww ikkonċernati mir-rapporti, biex jiġi evitat l-abbuż.

L-introduzzjoni ta' regoli dwar il-protezzjoni tal-informaturi fil-livell tal-UE kieku tikkontribwixxi għall-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni, kif ukoll għall-iżgurar tal-kundizzjonijiet ekwi meħtieġa biex is-suq uniku jiffunzjona sew u biex in-negozji joperaw f'ambjent kompetittiv ġust.

Filwaqt li fil-livell tal-UE, f'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà, id-Direttiva proposta tistabbilixxi miżuri ta' protezzjoni tal-informaturi mmirati lejn l-infurzar tad-dritt tal-Unjoni f'oqsma speċifiċi, il-Kummissjoni tteġġeg lill-Istati Membri biex meta jittrasponu d-Direttiva, huma jikkunsidraw li jestendu l-kamp ta' applikazzjoni tagħha għal oqsma oħra, u b'mod ġenerali li jiżguraw qafas komprensiv u koerenti fil-livell nazzjonali.

Approċċ komprensiv huwa indispensabbli sabiex jiġi rikonoxxut il-kontribut sinifikanti tal-informaturi fil-prevenzjoni u l-indirizzar ta' mġiba illegali li tikkawża ħsara lill-interess pubbliku, u biex jiġi żgurat li dawn jiġu protetti kif xieraq madwar l-UE. Il-protezzjoni tal-informaturi jisthoqqilha l-impenn sħiħ u l-isforzi kongunti tal-istituzzjonijiet, l-Istati Membri u l-partijiet interessati kollha tal-UE.